

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТЬОЇ ІСТОРІЇ

Кваліфікаційна робота

НОБЕЛІВСЬКА ПРЕМІЯ МИРУ: ВІД СТВОРЕННЯ ДО
СЬОГОДЕННЯ

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Корольова Аліна Олександрівна,
здобувачка
освітнього ступеня «магістр»
денної форми навчання

Науковий керівник
Плюта Наталія Володимирівна,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри всесвітньої історії

Рівне – 2024

ЗМІСТ

Анотації	3
Вступ	5
Розділ 1. Джерельна база та історіографія дослідження	
1.1. Джерельна база дослідження Нобелівської премії миру	10
1.2. Стан наукового розроблення досліджуваної теми.....	15
Розділ 2. Витоки та становлення Нобелівської премії миру	
2.1. Альфред Нобель і зародження ідеї премії миру	21
2.2. Перші лауреати та реакція світової громадськості	30
Розділ 3. Нобелівська премія миру у контексті перспектив і небезпек глобалізації	
3.1. Нобелівська премія миру у світлі статистики	41
3.2. Внесок лауреатів у миротворчі процеси та врегулювання конфліктів у ХХ ст.	52
3.3. Основні стратегії присудження премії у ХХІ столітті	62
Розділ 4. Контroversійність Нобелівської премії миру	
4.1. Політична природа премії та проекція на світову спільноту	72
4.2. Конфліктний потенціал рішень Нобелівського комітету	81
Висновки	92
Список використаних джерел та літератури	97

АНОТАЦІЯ

У магістерській роботі розглянуто історію становлення, розвитку та сучасного значення Нобелівської премії миру. Робота присвячена аналізу ролі премії у формуванні глобальних миротворчих ініціатив, її впливу на міжнародну політику, а також на суспільні та культурні процеси. Особливу увагу приділено критичному переосмисленню відповідності рішень Нобелівського комітету сучасним викликам миротворчості, а також контroversійності рішень Нобелівського комітету.

Актуальність теми визначається необхідністю комплексного аналізу феномену Нобелівської премії миру як індикатора світових змін та механізму підтримки миротворчих ініціатив. Дослідження спрямоване на розкриття потенціалу премії як інструмента міжнародного впливу, оцінку її ефективності у запобіганні конфліктам і підтримці миру, а також на вивчення взаємозв'язку премії із глобальними викликами сьогодення.

Об'єктом дослідження є Нобелівська премія миру як міжнародний феномен.

Предметом дослідження є історичний розвиток, соціокультурний контекст та сучасне значення премії.

Метою дослідження є вивчення еволюції Нобелівської премії миру та її ролі у формуванні сучасних механізмів підтримки миру. Завдання роботи включають аналіз джерельної бази, визначення впливу лауреатів на миротворчі процеси, дослідження гендерного, регіонального та професійного аспектів премії, а також критичний огляд її контroversійності.

Ключові слова: Нобелівська премія миру, миротворчість, гендерна рівність, міжнародні відносини, гуманітарна політика, миротворчі ініціативи, еквівокативність.

ANNOTATION

In the master's thesis, the history of the establishment, development, and modern significance of the Nobel Peace Prize is examined. The work focuses on analyzing the Prize's role in shaping global peace initiatives, its impact on international politics, and its influence on societal and cultural processes. Particular attention is paid to the critical reassessment of the Nobel Committee's decisions in light of contemporary peacekeeping challenges, as well as the controversial nature of the Committee's decisions.

The relevance of the topic is determined by the necessity for a comprehensive analysis of the Nobel Peace Prize phenomenon as an indicator of global changes and a mechanism for supporting peace initiatives. The study aims to uncover the Prize's potential as an instrument of international influence, evaluate its effectiveness in conflict prevention and peace maintenance, and explore its relationship with the global challenges of today.

The object of the study is the Nobel Peace Prize as an international phenomenon.

The subject of the study is the historical development, sociocultural context, and contemporary significance of the Prize.

The purpose of the study is to examine the evolution of the Nobel Peace Prize and its role in shaping modern mechanisms of peace support. The tasks of the work include analyzing the source base, identifying the influence of laureates on peace processes, studying the Prize's gender, regional, and professional aspects, as well as a critical review of its controversies.

Keywords: Nobel Peace Prize, peacekeeping, gender equality, international relations, humanitarian policy, peace initiatives, equivocation.